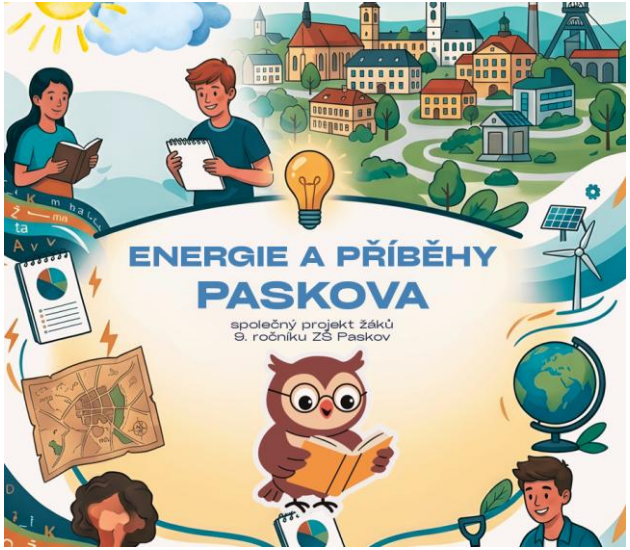
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

DiDAi9!

Energie a příběhy základní školy

Lucie Butkovová
KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY S DIDAKTIKOU, PdF OU

Profil absolventa ZŠ

Klíčové kompetence – funkční propojení znalostí, dovedností, postojů a hodnot, strategie učitele, projevy žáka, očekávané výsledky učení

Gramotnosti – čtenářská a pisatelská gramotnost (tvorba etymologického slovníku, sběr neologismů a dialektů), logicko-matematická gramotnost (terénní sčítání a statistika, demografie a energetická data)

Průřezová témata – péče o sebe a druhé (mezigenerační dialog), společnost pro všechny (komunitní rozvoj), udržitelnost prostředí (transformace těžby, energetika, fotovoltaika)

Čtenářská a pisatelská gramotnost v terénu
Etymologický slovník

- výběr lokality, kombinace zdrojů (propojení internetu s orální historií), komunitní dialog
- odraz průmyslové historie (přerod města z lenního sídla v těžební a celulózní uzel, např. Papírenská, Nádražní), rozvoj obce (souvislost mezi těžbou uhlí a výstavbou uhelných čtvrtí), jazyková analýza (hydronyma např. Bělská, topografické názvy např. Mitrovická, vzpomínkové názvy např. Kirilovova)
- učební materiál pro nižší ročníky, uvědomění si identity, práce s prameny

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

DiDAi9!

Etymologický slovník ulic v Paskově

Původ názvu města **Paskov:**

Název vznikl přivlastňovací příponou -ov k osobnímu jménu Pašek, což byla staročeská domácká podoba jména Pavel (z latinského Paulus – „malý“). Význam je tedy „Paškův majetek“ nebo „Paškův dvůr“. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1267.

Děkujeme pracovnicím paskovského stacionáře Charity p. Ing. Petře Šikulové a p. Tereze Daňové za tuto příležitost a seniorům za ochotu podělit se o své životní příběhy s našimi žáky.

Bezručova Pojmenována po slezském básníkovi Petru Bezručovi (vlastním jménem Vladimír Vašek).

Boženy Němcové Pojmenována po slavné české spisovatelce a sběratelce lidové slovesnosti.

Bělská Směrový název k sousední obci Stará Bělá; hydronymum „Bělá“ značí čistou, zpěněnou vodu.

Fibichova Pojmenována po významném českém hudebním skladateli Zdeňku Fibichovi.

Náměstí Centrální prostranství obce, dříve místo konání trhů.

Národního odboje Pojmenována na počest účastníků odboje proti fašismu.

Papírenská Odkazuje na dlouhou tradici výroby celulózy a papíru v Paskově (Biocel).

Rudé armády Pojmenována na počest sovětské armády, která osvobodila město v roce 1945.

Slunečná Odkazuje na příznivou polohu ulice s dostatkem denního světla a absencí stínění, což je typické pro nově budované obytné čtvrti s rodinnými domy.

Smetanova Pojmenována po zakladateli české moderní hudby Bedřichu Smetanovi.

U Dálnice Moderní název odkazující na blízkost dálničního tahu D48.

U Parku Odkazuje na sousedství se zámeckým parkem se vzácnými dřevinami.

Vodárenská Odkazuje na technologické zázemí vodárenství v dané lokalitě.

Zahradní Pojmenování pro klidnou čtvrť s rodinnými domy a zahradami.

Zářičí Lokalizační název vyjadřující polohu „za říčím“ (za korytem řeky nebo potoka).

Čtenářská a pisatelská gramotnost v terénu
Slovník neologismů

Jak mluví dnešní mladá generace? Jaká slova používá v běžné komunikaci a co vlastně znamenají? V rámci projektu žáci 9. ročníků nejprve sbírali a vytvářeli neologismy – nová nebo moderně používaná slova, se kterými se setkávají ve svém okolí, na sociálních sítích nebo při komunikaci s vrstevníky. Následně tato slova zpracovali a vysvětlili jejich význam. Výsledkem je malý slovník současného jazyka žáků, který nabízí zajímavý pohled do světa dnešních teenagerů.

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

DiDAi9!

Slovníček neologismů

Jak mluví dnešní mladá generac
Jaká slova používá v běžné
komunikaci a co vlastně znamena
V rámci projektu žáci 9. roční
nejprve sbírali a vytvářeli
neologismy – nová nebo modern
používaná slova, se kterými s
setkávají ve svém okolí, na
sociálních sítích nebo při
komunikaci s vrstevníky. Násle
tato slova zpracovali a vysvětl
jejich význam. Výsledkem je ma
slovník současného studentskéh
jazyka, který nabízí zajímavý
pohled do světa dnešních
teenagerů.

67
[siks sevn]
Komická dvojice čísel, která jsou doprovázena střídavým pohybem rukou. Toto spojení nemá žádný význam.

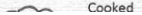
Alfa
[alfa]
Člověk na vrcholu pomyslné sociální pyramidy, je označován za vůdce.

Brainrot
[brejnrot]
Odpad dnešní generace produkovaný AI.

Bro
[bro]
Oslovení blízkého kamaráda.

Sigma
[sigma]
Člověk na vrcholku pomyslné sociální pyramidy, je označován za samotáře.

Skibidi
[skibidi]
Bizarní pojmenování situace. Záleží na situaci, je to univerzální reakce.

Swag
[sveg]
Ocenění pro člověka, kterému to sluší.

Sweat
[svet]
Člověk, který se až moc snaží, tráví danou činností hodně času.

Logicko-matematická gramotnost v terénu a školní praxi

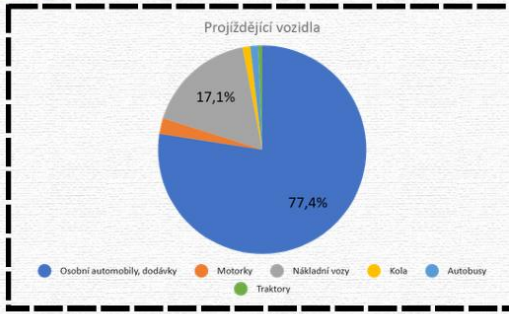
- terénní výzkum automobilové dopravy
- demografie obecní a školní matriky (analýza historických dat ČSÚ, křivky porodnosti, úmrtnosti)
- anonymizovaná analýza křestních jmen, měsíců narození, spádovosti podle ulic trvalého bydliště)
- práce s reálnými daty, kritické myšlení a verifikace
- průřezové téma – udržitelná budoucnost (propojení statistiky dopravy a uvažováním o ekologii a energetické transformaci obytných zón)

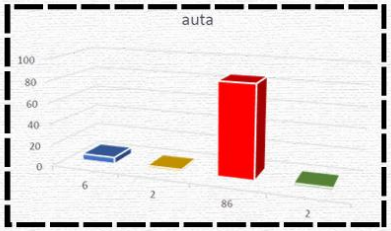
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

DiDAi9!

Matematika a statistika

Žáci 9.A pracovali v rámci společného projektu „Energie a příběhy Paskova“ na zpracování reálných statistických dat.

elektro	6
hybrid	2
spalovací	86
LPG	2
celkem	96

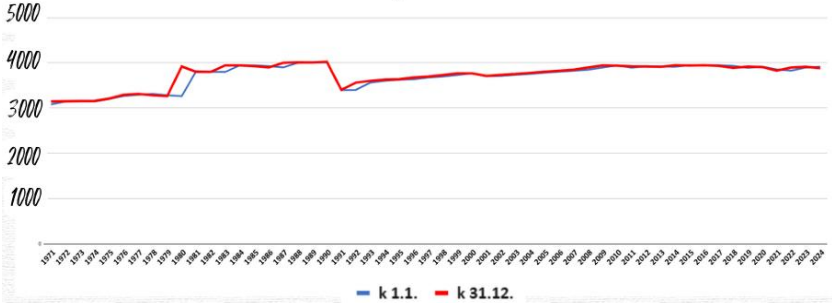
Matematika a statistika

V rámci projektu „Energie a příběhy Paskova“ se naši deváťáci v hodinách matematiky proměnili ve statistiky a demografy. Analyzovali historická data našeho města i současné školní matriky.

Prohlédněte si stručné shrnutí toho, co z čísel vyčetli:

Vývoj počtu obyvatel (1971–2024): Žáci zpracovali demografická data, ve kterých lze sledovat zásadní milníky Paskova – od průmyslového rozmachu v 80. letech až po stabilizaci počtu obyvatel kolem hranice 3 900 v posledních letech.

Počet obyvatel Paskova

Mezipředmětová syntéza

- dějepis a zeměpis – časová schránka a vzkazy budoucím generacím, srovnání historických map a satelitních snímků
- fyzika a chemie – srovnání energetické náročnosti starých uhelných provozů s moderní biorafinérií a fotovoltaikou
- informatika a výtvarná výchova – propojení tradice a inovací, využití generativní AI pro vizualizaci v roce 2125, kompletní grafický design, sazba a finální digitalizace ročenky
- https://www.zspaskov.cz/

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

DiDAi9!

01. Historický kontext (před průmyslovou revolucí)

Původně byl Paskov zemědělským sídlem s dominantou zámku. Průmysl se začal rodit nenápadně:

- **Panský pivovar a lihovar:** Tradiční zpracování zemědělské produkce.
- **Železnice (1871):** Klíčový moment. Propojení na dráhu císaře Ferdinanda umožnilo budoucí transport surovin a zboží.

02. Éra "Čer

Paskov se průmyslu.

Důl Paskov

- Založen
- Význam regionu
- Vliv na Českosl

JAK SE MENILA ENERGETICKA NAROCNOST NASI ZAKLADNI ŠKOLY V ČASE, JAKÁ JE REALITA DNEŠKA A JAKÁ TECHNOLOGICKÁ BUDOUCNOST NÁS ČEKÁ?

Rok 1979 ukázal, že ani socialistický stát nedokázal dlouhodobě ignorovat globální energetickou realitu. Skokové zdražení sice školu díky levnému lokálnímu uhlí z Dolu Paskov nezruinovalo, ale skončila tím éra, kdy byly energie pro provozovatele v podstatě zanedbatelnou haléřovou položkou.

	Rok 1979	Rok 2017	Rok 2025
Hlavní zdroj tepla	Pevná paliva (uhlí / koks)	Zemní plyn	Zemní plyn
Cena silové elektřiny	cca 0,20 až 0,30 Kčs / kWh	cca 1,20 Kč / kWh	cca 4,50 Kč / kWh
Cena plynu / svítiplynu	cca 0,50 až 0,70 Kčs / m3	cca 6,50 Kč / m3	cca 18,00 Kč / m3
Příspěvek na provoz od města	řízeno centrálně přes MNV	7 785 000 Kč	13 207 000 Kč
Roční účet školy za ENERGIE	cca 35 000 – 50 000 Kčs	750 000 Kč	1 700 000 Kč (bez vody)
Celkový rozpočet školy (vč. platů)	cca 700 000 – 850 000 Kčs	cca 23 000 000 Kč	51 207 000 Kč
Průměrný plat v ČR/ČSSR	2 580 Kčs	29 500 Kč	45 000 Kč

Rok 2017 představoval ideální ekonomický stav. Ceny plynu a elektřiny byly na historickém dně a účet za energie tvořil pouhých 10 % provozního příspěvku od města. Škola tak měla obrovský prostor investovat zbylé peníze do modernizace učeben, pomůcek a rozvoje.

Současnost přinesla paradox. Přestože je škola dnes nesrovnatelně modernější, úspornější a budovy jsou zateplené, kvůli nestabilitě trhu spolykají energie za 1,7 mil.Kč. Náklady na energie rostly tak divoce, že se pro město staly výrazně těžším břemenem a v rozpočtu rostly stejným tempem jako platy všech učitelů dohromady.